

Hoekje van de Tema Tieker (37)

Johann Vandenhaute

Het is nog even wachten op het FIP-congres in Indonesië 2020 waar er nieuwe FIP-regels voor de thematische filetalie goedgekeurd zullen worden. Voorlopig dienen we ons nog te houden aan de huidige reglementen. Een vraag die velen zich stellen: "Zijn er veel en grote veranderingen op til?". De ongeduldige thematieker is zich al gaan beraden met wat er verscheen op de website van de FIP Thematische Commissie (zie laatste TCNews op hun website).

Algemeen beschouwd zijn de verschillen met de vorige regels niet zo groot; een bestaande goede verzameling hoeft zeker niet overhoop gegooid te worden om in lijn te blijven met de nieuwe regels. De steeds actieve en attente thematieker zou toch zonder al te veel problemen tijdig met de nieuwe toestand vertrouwd moeten kunnen zijn. De nieuwe regels zijn ondertussen al een jaartje gekend, sinds de FIP-tentoonstelling in Bangkok. Daar zijn de nieuwe regels voorgelegd aan de aanwezigen en die hebben hun zegje kunnen doen. Een nieuwe verzameling of deze die zich nog in een "embryonaal" stadium bevindt heeft er natuurlijk alle belang bij van bij de start rekening te houden met deze regels en richtlijnen - zeker indien zij de ambitie hebben om ooit competitief tentoon te stellen.

Er worden binnen het gild van de thematische verzamelaars steeds meer stemmen hoorbaar met de bemerking als zou de thematische filatelie al even "duur" zijn als de andere disciplines. Deze stelling is terecht, maar gaat uiteraard enkel op als de hoogste onderscheidingen als doel gesteld worden. Indien men het hogerop zoekt, zal er toch naar beter en zeldzamer materiaal dienen gezocht te worden en wat waarschijnlijk inhoudt dat de nodige financiële inspanningen moeten geleverd worden. Dit is zo voor elke discipline, dus ook voor de thematische filatelie. Als vereniging, die er is voor alle thematische verzamelaars, wil Themaphila toch de aandacht vestigen op het feit dat juist-onder-die-top behoren ook al een mooie prestatie mag genoemd worden en waar heel wat (meer) plezier mee kan beleefd worden. Maar laten we nu het financiële aspect van onze fantastische hobby even terzijde leggen en onze aandacht richten naar het bijvoeglijk naamwoord "thematisch". Hier zijn nog steeds volgens de huidige regels 50 punten (+ 5 punten voor de presentatie) te verdienen en die kosten op financieel vlak niets.

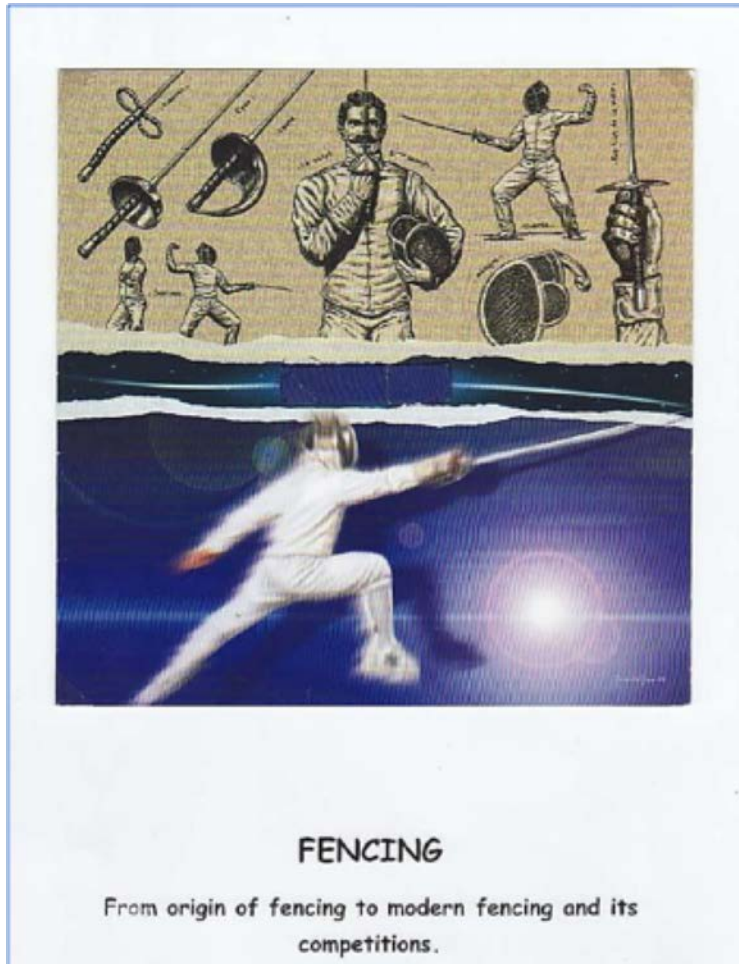
We hebben het hier over het "Plan" en de "Ontwikkeling". In deze rubrieken legt de thematieker alle beschikbare kennis en creativiteit in de weegschaal. Hier wordt bewezen in hoeverre het gekozen onderwerp gekend is en moet de specialist zich duidelijk - niet oppervlakkig - manifesteren. Toch even op wijzen dat de filatelie het plan en de ontwikkeling moeten dragen. D.w.z. dat omgekeerd een prachtig plan en zijn uitwerking hiervan zonder de nodige filatelistische steun geen maximum van de punten oplevert. Bij het aandachtig bestuderen van meerdere inzendingen valt het soms op hoe men een verhaal wil vertellen zonder dat dit getoond wordt met de filatelistische stukken of postzegels. Het gemis van filatelistisch materiaal geeft blijk van onvoldoende en een oppervlakkige kennis van de behandelde materie. Weet dat een verzameling beoordeeld wordt op basis van wat er getoond wordt.

In deze bijdrage zullen we het hebben over het "Plan" en de "Planpagina" en de wijze waarop een en ander mijns inziens moet (of kan) benaderd en/of geïnterpreteerd worden. Over het "Plan" en de "Planpagina" zeggen de F.I.P.-regels en -richtlijnen, in de toekomst één geheel, het volgende:

1. Het plan wordt opgesteld naar vrije keuze van de verzamelaar, in overeenstemming met zijn kennis en/of culturele en filatelistische achtergrond.
2. Het plan moet de structuur van de verzameling (= wat getoond wordt) duidelijk maken door middel van een weloverwogen indeling in hoofdstukken en onderverdelingen.
3. Het plan moet een helder en begrijpelijk inzicht verschaffen in alle essentiële aspecten van het behandelde thema.
4. Het plan dient alleen te bestaan uit thematische indelingen.
5. Uit het plan moet de kennis van de materie duidelijk naar voor komen. Het is een bewijs van de vakkennis van de verzamelaar.

6. Het aantal getoonde bladen van elk hoofdonderdeel van de inzending dient op de planpagina te worden vermeld. (Deze regel wordt echter steeds minder vereist. Sommigen vermelden de paginanummer i.p.v. de pagina-aantallen)

7. De titels van de hoofdstukken en de onderverdelingen zouden best verhalend zijn en vertellen wat er getoond zal worden en wat er zo bijzonder aan is.

CONTENTS:		2
1	How it all started	3 - 7
2	Fencing in Art	8 - 10
3	Physical education and training	11 - 12
4	Youth fencing	13 - 15
5	Fencers outfits	16
6	Fencing weapons	17 - 22
7	Fencing mask	23
8	Modern fencing	24 - 29
9	International organization of fencing	30 - 31
10	National fencing federation	32
11	Olympic games before first world war	33 - 38
12	Period First world war	39
13	Olympic games between world wars	40 - 48
14	Period second world war	49
15	Olympic games after second world war	50 - 74
16	World fencing championships	75 - 84

Voorbeeld hoe het zeker niet moet - plan 'schermen'

Het naar de eigen verzameling toe interpreteren van elk van bovengenoemde punten is een hele klus en voor velen de moeilijkste opgave bij de start van hun thematische verzameling. Het is in elk geval verkeerd deze richtlijnen op een te enge manier te interpreteren. Men loopt het gevaar dat bij de beoordeling de mening zou kunnen bestaan dat de inzender over een te beperkte kennis beschikt om het thema op de gepaste manier uit te werken. Spelregels zijn er om het spel in goede banen te leiden, het boeiende ligt hem in de creativiteit van de spelers.

De F.I.P.-richtlijnen geven nu ook aanwijzingen en criteria, of beter genoemd vereisten en verwezenlijkingen, voor de beoordeling van de inzendingen. Uit deze vereisten en verwezenlijkingen kunnen de inzenders eveneens hun profijt halen. Naar de jury toe wordt vermeld dat het plan zowel de directe relaties als de dwarsverbindingen, ontwikkelingen en bijzondere kenmerken van het thema moet omvatten; het plan dient m.a.w. alle aspecten van het thema in de ruimste zin te tonen. Verder wordt vermeld dat het plan meer dient te zijn dan enkel maar een eenvoudige inhoudsopgave. Het voorstellen van een origineel en creatief plan wordt als een eerste vereiste beschouwd voor een originele en creatieve ontwikkeling.

Het vermelden van meer gedetailleerde onderverdeling zoals bv 1.2.1 wordt steeds minder toegepast. Meer ervaren verzamelaars proberen per blad een beknopt opschrift te formuleren. Voor een beter begrip wordt het getoonde op het blad zeer kort samengevat. Een meer gedetailleerde onderverdeling opnemen in je plan kan onevenwicht van de verzameling blootleggen en ook het plan eindeloos te lang maken wat dan weer de leesbaarheid en duidelijkheid in de weg staat.

De toepassing van alle hierboven aangehaalde elementen op de eigen verzameling is een strikt persoonlijke aangelegenheid. Het op de gepaste wijze interpreteren van de van de door de F.I.P. uitgevaardigde regels is meer een kwestie van gezond verstand.

THE DEVELOPMENT OF AVIATION AND TRANSPORTATION OF MAIL BY AIR UNTIL 1914

Transporting mail through the air ("AIR MAIL") made its progress following the progress of human flight. It was always the desire of mankind to imitate birds and fly. The day man began to walk on earth, he started dreaming on flying. Early myths and legends told of gods and angels having the power to fly. The desire to fly evoked the desire to transfer messages fast and efficiently through the air. Homing pigeons were used very early in mankind history to provide such means. Leonardo da Vinci was the first to approach the problem of flight scientifically, in the 15th century. Many romantic dreamers and practical scientists tried to bring to reality an ancient dream. It was only in 1783 when man first lifted himself up into the air, with a hot-air balloon. This provided the first practical means to carry mail by air. Dirigible airships, which had their 1st success at the turn of the 20th century, were a natural follower to the non-dirigible balloons. And, in 1903, the Wright Brothers were the first to fly a controlled heavier-than-air aircraft – a dream of many generations has become true!

And in parallel – carrying mail by air made its way: first – balloons transported mail, sometimes over long distances, but without the possibility of choosing the direction. Airships solved the problem of navigation, but proved to be slow and sometimes volatile and unsafe. Then came the aircraft – and air mail has become a reality! A STORY WITHIN A STORY!

The following pages demonstrate the evolution of FLIGHT AND AIR MAIL, from its early days of dreams and adventures, until World War I in 1914. This pioneering era is considered to be the most challenging and adventurous (and dangerous!) in flight history!

1. FLIGHT BEFORE FLIGHT

Birds were always a source of imitation and inspiration for man aspiring to fly....

- 1.1 Myths and Legends
- 1.2 Flight in Nature, art and literature
- 1.3 Science Laid the Foundations
- 1.4 Early Dreamers and Adventurers

1.5 Pigeon Mail

2. LIGHTER THAN AIR

..... but balloons were actually the first to lift man up in the air – however without direction control facilities

2.1 Hot Air and Gas Balloons

- 2.1.1 Early Balloon Pioneers
- 2.1.2 "Dirigible" Balloons
- 2.1.3 Military, Reconnaissance and Research Balloons
- 2.1.4 Shows and Races, Parachuting from Balloons

....so, airships were the first aerial means enabling transportation of passengers and cargo long distances

2.2 Airships – First Airships and Constructors

2.3 Balloon and Airship Mail

3. HEAVIER THAN AIR – THE FIRST YEARS

....and then came at last the powered, controlled airplane. Once powered flight was here, all boundaries were broken, until today's space voyages!

- 3.1 Kites and Gliders
- 3.2 First Powered Flight Attempts
- 3.3 Vertical Take-Off, Hydroplanes
- 3.4 Aviators and Aircraft Designers
- 3.5 Powered Flight Spreads, Air Shows and Races

3.6 Pioneer Flights and Air Mail

THE END OF AN ERA

Uit wat vooraf gaat kan gesteld worden dat een plan niet "kort" of "lang" moet zijn (een verkeerde interpretatie van de hiervoor vermelde punten 7 en 9 zou kunnen leiden naar een "kort" plan op de planpagina of een zeer onevenwichtig allegaartje). Te kort of te lang zijn subjectieve begrippen om toe te passen op het plan van een thematische verzameling. Wat wel belangrijk is: een plan moet logisch, juist en overzichtelijk zijn. Het vormt de basis van de verzameling, het geeft de richting aan in dewelke de verzamelaar het verhaal verder ontwikkelt. Aan hem om de boodschap met behulp van het plan op de planpagina klaar en duidelijk over te brengen.

Het is in de gegeven omstandigheden heel duidelijk dat de enige die een plan voor een thematische verzameling kan opmaken de verzamelaar zelf is. Het is de verzamelaar in kwestie (en niet de een of andere "specialist" of "betweter") die zelf moet bepalen hoe en in welke richting het verhaal zal uitgewerkt worden.

Het is in de gegeven omstandigheden heel duidelijk dat de enige die een plan voor een thematische verzameling kan opmaken de verzamelaar zelf is. Het is de verzamelaar in kwestie (en niet de een of andere "specialist" of "betweter") die zelf moet bepalen hoe en in welke richting het verhaal zal uitgewerkt worden.

Alvorens het plan op te maken dienen vooraf enkele belangrijke fazen doortopen te worden, nl.:

- Grondige studie van de materie die men wil behandelen.
- Grondige kennis van het beschikbare filatelistisch materiaal.
- Bepalen van de wijze waarop men het verhaal wil opbouwen.
- Kiezen van een gepaste (beschrijvende) titel die de richting weergeeft van het verhaal.

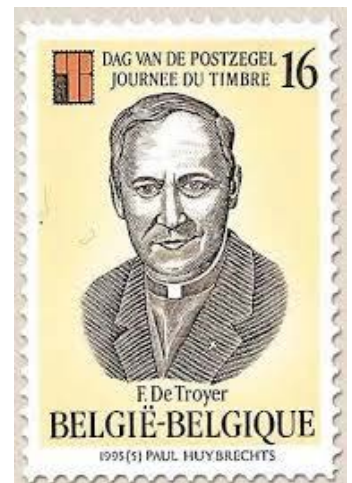
De volgende stap bestaat er in een (eerste) plan samen te stellen, eventueel met één of twee alternatieven. Zorg er voor dat elk hoofdstuk reeds een voldoende beschrijvende titel (geen droge opsommingen) krijgt. Na rijp beraad wordt een keuze gemaakt. Dit gebeurt eventueel na raadpleging van en bespreking met collega-thematiekers, bijv. in de Kerngroepen van Themaphila.

Bij die besprekingen dient wel de verantwoording naar voor gebracht te worden (waarom werd het plan op die wijze opgemaakt, welk aspect van het thema wil men speciaal belichten, hoe zal het verhaal verder uitgebouwd worden, enz.). Hou er wel rekening mee dat de geraadpleegde collega's hoogstwaarschijnlijk geen specialisten zijn in uw vak. Maar zij kunnen waarschijnlijk wel advies geven op vormelijk vlak vanuit hun ervaring met de thematische filatelie en de eigen algemene kennis. Verwacht vooral niet dat anderen een plan zullen maken voor uw verzameling.

Dat het "Plan" een belangrijk gegeven is in de thematische filatelie is geweten. Er werd ook heel wat over geschreven. Hierna volgt een korte bloemlezing.

Frans De Troyer, ooit oprichter van Themaphila en voorzitter van de FIP-commissie voor Thematische Filatelie, schreef i.v.m. het plan: *"Het plan van de verzameling is enerzijds de samenvatting van de ontwikkeling van het thema, en anderzijds ook de begrenzing ervan. Vermits ons verstand volgens logische normen functioneert, zal het plan de krachtlijnen aanduiden langs de welke de verzameling moet opgebouwd worden en terzelfdertijd ook duidelijk de samenhang van de verscheidene onderdelen doen uitkomen. Het plan zal logisch zijn als de verschillende onderverdelingen volgens de aard van het onderwerp uit elkaar voortvloeien, zodanig dat ze een trapsgewijze ontwikkeling van het thema mogelijk maken."*

In 1988 verscheen er van de hand van J.H. Siem, gewezen internationaal jurylid en Nederlands afgevaardigde in de thematische commissie van de F.I.P., destijds lid van THEMAPHILA, een brochure handelend over het plan. Hierin leest men o.a.:

"Daarnaast biedt het plan de toeschouwer (bezoeker, jurylid) de mogelijkheid tot een snelle oriëntatie omtrent de wijze waarop het thema wordt behandeld."

Het "Handboek voor de Thematische Filatelie" verscheen in 1990. De auteur, W.E.J. van den Bold, gewezen voorzitter van de NVTF (Nederlandse Vereniging voor Thematische Filatelie), internationaal jurylid en nog steeds lid van Themaphila, schrijft het als volgt: "In het plan geeft de inzender aan op welke wijze het thema behandeld zal worden. Door het plan te vergelijken met de inhoudsopgave voor een boek, wordt de bedoeling vaak opeens een stuk duidelijker. Het plan is een puntsgewijze systematische indeling in hoofdstukken, paragrafen en subparagrafen. Met een dergelijk plan worden de jury en het publiek aan de hand genomen en van begin tot eind door het thema geleid. Het plan geeft de rode draad aan die door de verzameling loopt."

Eveneens van dezelfde auteur verscheen in Thema, tijdschrift van de NVTF, in de periode 2004-2006 een 10-tal artikelen in een reeks 'Aspecten van de Thematische Filatelie' over het Plan. Daar bekleemtoonde hij dat: "Een goed plan is als het ware de ruggengraat van de verzameling. Het zorgt er voor dat de gehele verzameling goed overeind blijft en niet gebukt gaat onder onvolkomenheden. Een goed plan geeft een geweldige steun bij de opzet van de rest van de collectie. En die rest omvat nogal wat bladen, namelijk het totale aantal bladen min de één of twee voor titel en plan. Het plan geeft de structuur van de verzameling aan. Als de structuur goed doordacht is, wordt de uitwerking veel gemakkelijker."

De hierboven aangehaalde teksten werden geschreven lang voor het verschijnen van de laatste F.I.P.-regels en richtlijnen, zij hebben niets van hun actualiteit verloren en de verkondigde stellingen kunnen vandaag zonder problemen toegepast worden.

MAY WE INTRODUCE YOU TO ...

1. Its history leads back to the beginning of mankind

1.1. A trip down memory lane
1.2. The blood of Christ (a glance in the Bible)
1.3. A legend in art and culture

North Korea 1958, artwork with accepted design and rear release note from the Korean post office. Postage stamp of historical handicraft. Wine pitcher in the form of a carp-dragon, 11th - 12th century.

3. Large efforts lead to top results

3.1. Differences in shape, colour and size
3.2. Premium quality only under optimal conditions
3.3. Man and machine in continuous operation
3.4. From a craftsmanship to an applied science

Single print in red on un-gummed paper, signed Liban, January 1945. Original stamp.

5. How is it that everyone has made its acquaintance?

5.1. All beginnings are difficult
5.2. A product takes its own path
5.3. Status symbol of a wealthy society

German part of East Africa, 4 Heller, Emperor's yacht with advertisement N. Thon, export of quality wines.

2. A conqueror without arms

2.1. Grants in wine-trade
2.2. A trip across Europe
2.3. Diversity of varieties for every taste

4. Product and producer: cult-status for both

4.1. An important decision is imminent
4.2. A star is born
4.3. A relative
4.4. ... and the rest of the family

"Le Champagne c'est moi," said **Henri Veuve Clicquot** as she charmed Napoleon, Russian and Tsar Alexander with her champagne. Letter from 11 June, 1812 to Veuve Clicquot Ponsardin, the founder of the famous champagne house.

Key
Literature: Hugh Johnson's *Wine Spectator*
Janis Robinson - *Das Oxford Weinlexikon*
Brochures, professional articles as well as own research

Philatelic text

6. Demon or angel - how do you regard it?

6.1. A careful approach
6.2. The pleasure prevails
6.3. Measure or addiction - where is the borderline
6.4. Reason is brought to bear

Stage proof from the Austrian State Printing Office, "Don Giovanni".

We, that is Rudi and Chris, We would like to tell you a fascinating story today. Surely you have figured out by now that we are talking about wine. Let us sweep you away into a world full of passion and pleasure ...

Is dit een origineel plan? - plan "Let's talk about wine (May we introduce you to...)"

De nieuwe F.I.P.-regels (die de bestaande richtlijnen zullen opnemen) zullen duidelijker en meer bevestigen wat vandaag gangbaar is. Originaliteit en een eigen interpretatie geven aan je plan - dat wordt warm verwelkomd. Een plan opgemaakt met de nodige aandacht en geduld en op basis van een stevige kennis van het thematische zowel als het filatelistische kan niet anders dan succesvol zijn. Best mogelijk dat bij verdere ontwikkeling van het thema na enige tijd een en ander moet aangepast of bijgewerkt worden; dat is nu eenmaal eigen aan een thematische verzameling die "leeft".

Internationaal jurylid Damian Läge verklaarde het als volgt: *"In traditionele filatelie en postgeschiedenis begint men pas tentoon te stellen als men bijna volledig is. Thematische tentoonstellers beginnen al tentoon te stellen als men met een bepaald niveau een aantal kaders kan vullen. Het is dus normaal dat thematische verzamelingen leven en groeien naar een beter en hoger niveau."*

1. Australasia - a definition from the zoogeographical point of view (6 pages)

- 1.1 *Australasia has its own unique ornithological character*
- 1.2 *The distribution areas of unique bird groups determine avifauna demarcation*
- 1.3 *Australasia constitutes the most secluded of all avifaunas*
- 1.4 *The Sunda archipelago forms the boundary of the Australasian bird world*

Part I: Adaptation to the living conditions: a process lasting millions of years

2. The long history of settlement: birds conquer the Australasian region (16 pages)

- 2.1 *Land birds from Asia invade Australia via the Sunda Islands*
- 2.2 *Seabirds and Waders from far afield ask for asylum along the South Pacific coastlines*
- 2.3 *But this immigrants aren't there first: they encounter established bird groups from Gondwanaland*
- 2.4 *The most successful settlers spread out over all the Australasian islands*

3. In Evolution's studio: an independent avifauna gradually takes shape (12 pages)

- 3.1 *Dispersion over the many islands creates isolated populations*
- 3.2 *This isolation provides a launching pad for evolution by allowing birds to undergo change*
- 3.3 *As a result, new regional avifaunas, constituted by optimally adapted species, come into existence*

4. The state of play: regional bird worlds adapted to their habitats (21 pages)

- 4.1 *The Australian region resembles a bioclimatic three-flat tenement*
- 4.2 *The Papuan region leads the fashion parade in colour and shape*
- 4.3 *The New Zealand region forms a bird world between the winds*
- 4.4 *The Polynesian region remains birds' islands of paradise until man arrives*

THE FAMOUS "TANNENBERG" ESSAY:

Competition essay (1911) for the first Australian stamp issue. The original design has been photographically reduced down to the size of the projected stamp.

a unique Australian bird, shaped in evolution's studio. On the floor of the Australian rainforests the Lyrebird evolved from a common songbird into a creature of pheasant-like shape and behaviour.

Part II: The balance is rapidly upset: dramatic changes caused by man

5. Arrival of man has serious impact on birds' living conditions (18 pages)

- 5.1 *First humans colonize the Australasian region and meet a rich bird world there*
- 5.2 *Chance of food and feathers encourages the South Sea people to go a-hunting*
- 5.3 *Europeans arrive and discover the bird world for the second time*
- 5.4 *Land exploitation benefiting the new settlers leads to the destruction of native habitats*
- 5.5 *Introduced predators and competitors cause an unaccustomed struggle for survival*

6. Extinction and replacement of native birds are the sad effects of man's settlement (15 pages)

- 6.1 *The most vulnerable species become extinct:*
- 6.2 *This upsets ecological balance in traditional habitats*
- 6.3 *New, manmade habitats provide a bridgehead for introduced birds*
- 6.4 *Different motives underlie introduction of alien bird species*
- 6.5 *This introduced birds not only occupy the free niches but start to replace the native avifauna*

7. A glimmer of hope? Nature conservancy in the South Pacific (6 pages)

- 7.1 *The uniqueness of the long-established avifauna provides motivation to protect it*
- 7.2 *Environmental protection rescues many birds' habitats*
- 7.3 *Specific measures assist endangered species*

unaccepted handpainted competition essay for the 1898 Pictorial issue

The Maoris greet the first European settlers - wearing feather cloaks and Huia feathers in their hair.

